

DOOR NATASCHA BRUTI

Een kompas richting het vinden van schatten

Toen ik bijna 10 jaar geleden startte als coach, waren er wel spelletjes en kaartjes die te gebruiken waren in de praktijk, maar eigenlijk niet zoveel.

Het gat in de markt werd evenwel snel gevonden bij deze snel groeiende beroepsgroep van coaches en therapeuten die met groot en klein werken. Spelletjes, spelen en spellen bleken niet aan te slepen. Elke zichzelf respecterende coach of therapeut leek een spel, kaartenset of toch minimaal een (e-)book uit te geven. Vol enthousiasme kocht ik het ene ondersteunende spel na het andere. De titels en omschrijvingen beloofden een soort reserve-coach. Zo diep zou de werking van dit of dat materiaal zijn.

In mijn praktijk pakte ik ze uit.

Bewonderde ze, of niet. En dacht: dit komt vast nog eens van pas. Maar toch bleef het grootste deel onaangeroerd in de steeds meer uitpuilende kast liggen.

En zo werd ik nogal spelletjesmoe. Ik kocht al een tijd weinig tot geen spelletjes. Ik deed er immers niets mee. Tot

dat compacte blauwe doosje van Schatgravers uitkwam...

De sites en de Facebookpagina's van de maaksters van het spel geven mij een positief en blij gevoel. Geen teksten van dertien in een dozijn maar creatieve en sprankelende taal. Twee dames die voluit hun eigen weg gaan. Vrolijk en creërend. Omdat zij zelf zo vrolijk worden van de weg die ze gaan, krijgen wij, toeschouwers, allemaal zin om mee te wandelen. Vrolijk en wel wandelen met Matty en Greetje, bedenkers van *Schatgravers* en *Kompasvinder*. En zo dacht ik dan toch maar weer eens een spelletje aan te schaffen.

Vrolijk en wel de diepte in met Schatgravers

Ik bestelde *Schatgravers* en zoals alle materialen pakte ik het uit. De eerste ontmoeting was direct positief. De vormgeving eenvoudig en aantrekkelijk tegelijk, dat is een kunst. Overigens is dit een kunst die later tot grote kunst verheven werd in *Kompasvinder*. Ik ging de kaartjes lezen en begon al te glimlachen. Origineel en vanuit een positieve energie ontworpen. Geen woord te veel of te weinig. Opdrachten die voor jongens én meisjes even leuk zijn. Ik

legde de set óp de kast in plaats van erin, dan weet ik al hoe laat het is.

De volgende dag kwam mijn yogagroep, tieners. We speelden. Ze kregen allemaal 5 schatkaarten (de kaartjes waarop kwaliteiten en vaardigheden staan) die ze open voor zich konden leggen. Van meest naar minst passend. Ik zag al wat glimlachen en fronsen bij de jongens en meisjes, de aandacht was er. De eerste karweikaart, opdracht, was: *Noem bij iedere speler iets dat je mooi vindt aan zijn of haar buitenkant* (categorie Liefs).

Zo. Met zes tieners... Verlegen en minder verlegen werden complimenten aan elkaar gegeven. Naast blosjes zag ik glanzende ogen.

Want in een levensfase waarin veel tieners zich afvragen 'doe ik er uiterlijk wel toe' was dit een lichtpunt.

Ze mochten allemaal weer een nieuw schatkaartje pakken en afwegen of die meer of minder bij hen paste dan het minst passende kaartje dat voor hen lag (dat is de manier namelijk waardoor je aan het einde van het

spel bij jouw vijf meest wezenlijke schatten uitkomt). Er werd wat gerommeld en geschoven en toen kwam het volgende kaartje: *Loop als een bange leeuw*. Ik besloot ze dit allemaal te laten doen zodat niet maar één kind het hoefde te doen, maar wel om beurten. Het bracht ons in beweging en dat is ook zo fijn, dat je niet steeds hoeft te blijven zitten bij dit spel. Kinderen (en de meeste volwassenen) zijn niet gemaakt van zitstof, dat vergeten sommige spelletjesmakers wel eens. Daar liepen we, als bange leeuwen. Hierna ontvouwde zich een open gesprek over je voor kunnen doen als leeuw en je niet zo voelen. Of en hoe zij dat kenden. Of ze wel eens brulden terwijl ze zich eigenlijk bang of onzeker voelden.

We namen de tijd voor de kaartjes en sommige kaartjes boden weer een ingang voor een oefening die ik ter plekke verzong. Natuurlijk waren we na anderhalf uur niet klaar, maar ik moest ze beloven dat we de week erop verder zouden gaan.

Hoe dan?

Sindsdien zet ik de kaarten met grote regelmaat in tijdens mijn

"Ik ging de kaartjes lezen en begon al te glimlachen. Origineel en vanuit een positieve energie ontworpen. Geen woord te veel of te weinig. Opdrachten die voor jongens én meisjes even leuk zijn."

werk met groepen (kinderen en volwassenen) en ook in individuele sessies.

Met een glimlach denk ik terug aan een sessie pas geleden waar bij een jongetje bij me was met zijn moeder. Ik had de zoon een creatieve werkvorm aangeboden waar hij nogal in opging. Ik wilde niet met zijn moeder zitten kletsen terwijl hij bezig was. Ik gaf haar de stapel schatkaarten en vroeg haar: 'Wil je een stapel maken van kaarten die heel erg bij hem passen, een stapel kaarten die een beetje bij hem passen en een stapel van kaarten die totaal niet bij hem passen.' Dat deed ze. Daarna mocht ze de kaarten aan hem voorlezen en hij kreeg uiteraard de vrijheid er vragen over te stellen of het er niet mee eens te zijn. Maar dat was niet aan de orde. Hij zat met zijn handjes tussen zijn knieën met open mond te luisteren naar al de kwaliteiten die zij in hem zag. Toen ze de stapel had voorgelezen, liep hij naar haar toe en sloeg zijn armen stevig om haar heen. Mijn hart warmde als een haardvuur. Natuurlijk had ik het haar kunnen vragen wat de kwaliteiten van haar zoon waren, maar nu was het voor beiden een verfrissende kijk. Zij schreef ze daarna allemaal op een papier. Van de stapel met schatten die niet bij hem pasten, keken we of er een kwaliteit bij was die hem zou kunnen helpen en wie in zijn omgeving over die kwaliteit beschikte. Dat kan een hulpbron zijn.

Ik neem de kaartjes mee in mijn vele buitensessies die ik als natuurcoach heb, en dan kiezen we of een passende *Karweikaart* (vooral de categorie *Hier en Nu* is daar perfect voor omdat het vaak naar zintuigelijke waarnemingen vraagt) of we doen iets met de schatkaarten. Na jaren spelen ontstaan er nog steeds nieuwe ideeën en mogelijkheden. Dat is het mooie van dit spel. De een-

voud geeft aanleiding tot eigen invulling en creativiteit in tegenstelling tot spelletjes waarbij elke stap georkestreerd is als een strak muziekstuk.

Overigens zijn de kaartjes ook lekker hufterproof en zijn ze na ladingen thee, honing, kruimels, aarde, zand en zeewater nog altijd heel en mooi. In het werken met kinderen een niet te onderschatten positief aspect. Ik kies vijf schatkaartjes uit het spel die voor mij het meest passen bij *Schatgravers*.

- **Levendig**
- **Betrouwbaar**
- **Creatief**
- **Veelzijdig**
- **Delen**

Richting vinden

Deze week staat in mijn woonkamer een prachtig ontworpen kaart met de tekst: *Met volle angst vooruit*. Elke week trek ik blind een koerskaartje uit het spel *Kompasvinder*. Ik denk erover, schrijf erover, neem het kaartje met me mee de week in. Dat verzon ik zelf. Want ook bij het nieuwe spel van Matty en Greetje is er de ruimte om de eigen inspiratie te volgen.

Toen ik begreep dat de maaksters van *Schatgravers* een vervolg zouden maken, voelde ik twee dingen. Enerzijds zin in nog meer moois en aan de andere kant was er ook een soort moederlijke bezorgdheid. Want hoe kon een spel nu doeltreffender worden dan *Schatgravers*, was dat nou wel handig? Zouden de dames zich niet vergalopperen aan het voorgaande succes?

En toen kreeg ik de mooie doos in handen. En ik zag 'kleine spelletjes worden groot'. De essentiële en krachtige eenvoud is

bewaard, maar de schoonheid in vormgeving en de diepte van het spel zijn echt gegroeid. *Kompasvinder* is de grote zus van *Schatgravers* en richt zich op jongeren en volwassenen. Zoals de naam al doet vermoeden geeft dit spel richting. Richting aan je vraag, je levenswandel of loopbaan. Tenminste zo heb ik het spel al ingezet en ervaren.

Al lanterfantend naar inzicht

Het principe is als bij *Schatgravers*. Je kiest om te beginnen drie vizierkaarten. Hierop staan waardes, kwaliteiten. En de originaliteit van deze kaarten geeft verrassende openingen. Woorden op de vizierkaarten als *zingeving*, *verzoenen* en *verbeelding* worden afgewisseld met *lanterfanten*, *vertragen* en *ontembaar*. Het brengt mensen op nieuwe gedachten en naar nieuwe kijkrichtingen. Zoals een vrouw zei: 'Verdwalen, die kaart wil ik houden want daar verlang ik naar.' Ze had dit verlangen in haarzelf nooit eerder ontmoet, terwijl het zo sterk was toen ze haar aandacht erop richtte. Soms wordt een kaart natuurlijk ook weggelegd. Daar kan ik natuurlijk iets over vragen. Zoals de vrouw die *lanterfanten* weglegde met een: 'neeee...deze kan echt niet.' Ik vroeg waarom die echt niet kon. Tja, lanterfanten dat was een beetje *not done*, vertelde zij. Zo was het van kindsbeen af ingeprent. Ik vroeg haar welk effect dit zou kunnen hebben op haar opgroeiende dochter, dat haar moeder nooit lanterfantte. Ze schrok toen zij zich realiseerde dat zij het patroon doorgaf terwijl ze dat toch echt niet wilde voor haar kind. Ze pakte de kaart terug en behield deze. Als remedie planden zij en haar dochter een uur lanterfanttijd per week in. Zo kunnen de weggelegde kaarten ook een mooie rol spelen in de begeleiding.

Met open vizier op koers

Een vizier in onze taal is natuurlijk iets waardoorheen je gericht kunt kijken. Voor je heb je dus steeds drie vizierkaarten liggen, van meest naar minst passend. Ook bij dit spel zijn opdrachtkaarten, expeditiekaarten genoemd. Op deze kaarten staat iets wat je kunt doen of bespreken. Bijvoorbeeld: *Waarom heb je schoonheid ervaren vandaag, welk ritueel zou je willen toevoegen in je leven, welke vizier of koerskaart wil je bij jezelf verder gaan onderzoeken?*

Je kunt natuurlijk de expeditiekaarten gebruiken, maar het is net zo leuk om vragen voor elkaar te laten bedenken. Zo zette ik de vizierkaarten in tijdens een ontmoetingsronde en liet ik de deelnemers aan de workshop zelf vragen en opdrachten bedenken. Van luchtige vragen als: Wat lust je echt graag tot welke guilty pleasures houd je eropna. Er werd gelachen, er vielen stiltes en er waren gedurfde vragen. Na dit rondje was er direct verbondenheid. Na beantwoording van een vraag of opdracht kies je een nieuwe vizierkaart en zie je of die meer of minder bij je past dan de minst passende. De allerminst passende leg je weg zodat je de drie meest passende vizieren weer voor je hebt. Maar er liggen niet alleen de drie vizierkaarten.

De gerichtheid van dit spel wordt namelijk versterkt door de koerskaarten. Dit zijn kaarten waarop citaten staan. Citaten als: *Tijd nemen is tijd hebben*, *stilte zegt zoveel*, *je kunt niets zeker weten*. Deze koerskaarten, waar je er ook drie van hebt, leg je bij de vizierkaarten neer. Weer van meest naar minst passend en eventueel gekoppeld aan de vizierkaart. Aan het einde heb je dus de drie bij jou meest passende vizierkaarten en koerskaarten. Ik noem vooraf altijd: 'Kies die kaarten waar jouw ziel volkomen ja op zegt. Het staat los van of je al over deze kwaliteiten beschikt of er naar verlangt.' En voilà. Je hebt een perfect kompas om je weg te vervolgen. En zoals bij alle mooie dingen in het leven is de reis naar deze ontkenning, de expeditie om maar in de termen van *Kompasvinder* te blijven, het meest waardevolle. Want door te spelen en aandacht te geven aan de opdrachten en steeds weer de keuze te maken of een bepaalde kaart wel of niet bij je pas, kom je tot een groter bewustzijn van jezelf en schijnt er groter licht op jouw verlangens en wensen. Je kunt je voorstellen dat, naarmate het spel vordert, het steeds moeilijker wordt kaarten weg te leggen. Je legt immers steeds de minst passende kaart weg. Op een goed moment liggen er alleen nog maar kaarten die

passen en dan komt er weer een nieuwe passende kaart. Wat dan? Er wordt altijd een punt bereikt waarop het bijna onmogelijk lijkt om te kiezen welke kaart weg te leggen. Hoe vaak ik heb gehoord: mogen we echt niet meer kaarten houden? En dat waren meestal geen kinderen.

Hoewel ik doorgaans vrij soepel ben, kan ik voelen dat het hier passend is om die keuze wel te laten maken. Om werkelijk te komen tot die waardes of kwaliteiten die jou het meest na aan het hart liggen. Een soort oerqualiteiten.

Ik heb voor *Kompasvinder* de drie vizier- en koerskaarten gekoppeld die ik het meest passend vind bij dit wonderschone spel.

Verbinding - dankbaarheid is de manier om je verbondenheid met alles te voelen

Groei - je kunt er ook voor kiezen om te groeien
Zingeving - elke ervaring doet er toe

Ja, ik was spelletjesmoe. Ik ben het nog. Maar de uitzonderingen bevestigen de regel. En dit uitzonderlijke spel wil ik niet meer wegdenken uit mijn sessies, workshops en opleiding. In zowel de *Schatgravers* als in *Kompasvinder* vind ik een waardevolle papieren collega die vanuit verrassende hoek nieuwe onderwerpen aankaart.

Meer over Natascha Bruti:
www.theemetkoekjes.net

Meer over de spellen:
www.mattyengreetje.nl

"Soms wordt een kaart natuurlijk ook weggelegd. Daar kan ik natuurlijk iets over vragen."